

J A R O M Í R S L U Š Ň Ý

TEMNÁ KRONIKA ČESKÝCH VRAHŮ

xyz

Temná kronika českých vrahů

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Jaromír Slušný

Temná kronika českých vrahů – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

JAROMÍR SLUŠNÝ

TEMNÁ KRONIKA ČESKÝCH VRAHŮ

xyz

Byl by to zločin, kdyby tuhle knihu někdo neznal!
Až se ji rozhodnete poslat dalším zločinožroutům,
využijte k tomu **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

© Jaromír Slušný, 2025

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-7683-771-3

ISBN e-knihy 978-80-7683-779-9 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7683-780-5 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7683-774-4 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

OBSAH

Úvodem	7
Kříže nad vraždou aneb Jakou cenu má život	11
Vrahové bez citu	31
Masakr na svatého Barnabáše	32
Skrytá bestie	36
Běsnění na Novém Městě pražském	43
Kutnohorský mord	50
Čachtická paní z Komárova	58
Odpočívát bude v pekle	75
Krásný strážmistr	97
Jedna vražda nestačí	127
Masakr v motorestu Kadrnožka	155
Bez slitování	188
Sopka	221
Králové smrti	251
Dnes někoho oddělám!	281
Brodský masakr	312
Seznam použité literatury	343
Literatura a články k jednotlivým případům	347

ÚVODEM

Od doby, kdy před lety vyšla má kniha *Čeští bestiální vrahové*, se svět poněkud změnil – včetně toho knižního. Objevila se spousta titulů, které se obdobnou tematikou zabývají. Je to logické, nedělali jsme si tehdy nároky na to, zcela vyčerpat toto téma, a proto mnozí bestiální vrahové zůstali mimo rámec oné publikace. Tentokrát bychom se chtěli zabývat dalšími, ačkoli si nemyslíme, že tento seznam zcela dotvoří sledovaný okruh. Spíše jde o významné doplnění toho, co již bylo napsáno dříve.

Bestiální vrahové, kteří po dlouhou dobu vyrážejí do svého okolí, aby doslova našli a poté v plném smyslu onoho slova ulovili nějakou oběť, již v našich podmínkách téměř zmizeli ze scény. Zdokonalila se činnost policie, kriminalistická technika, evidence, vyhodnocení získaných faktů, takže pátrání po takovýchto osobách, včetně jejich odhalení, je rychlejší a efektivnější. Tento typ vrahů v mnohém uvolnil prostor pro šílené střelce nebo vrahy, kteří v návalu vzteku útočí na své nejbližší okolí, a počet jejich obětí je vyšší.

Projevy jejich bestiality jsou v mnohém jiné, ale i nadále mají jednoho společného jmenovatele – neúctu, dokonce až negaci životů jiných lidí, které se pro ně mění v pouhou kulisu životů jejich vlastních.

Vzhledem k obsáhlosti tématu jsme rozšířili i časový okruh našeho zájmu. Bestiální vrahové nejsou výdobytkem posledního století, byli tady dávno předtím, pouze mnoho příběhů z těchto časů úplně zapadalo prachem času a dnes už o nich skoro nikdo nic neví. V této knize se pokusíme alespoň část z nich čtenáři přiblížit.

Našemu snažení se nicméně staví do cesty jedna překážka. V dřívějších dobách se nevedly ke každému případu spisy. Ve středověku i po významnou část raného novověku jich nebylo potřeba, takže nemáme k dispozici tlusté svazky, ale v mnoha případech jen pár řádků v takzvaných *smolných*, někdy označovaných též jako *černých* či *krevních* knihách, které města vedla pro potřebu vlastní evidence. Z nich se mnohdy dovídáme pouze to, že někdo něco udělal a byl za to nějakým způsobem potrestán. Když šlo o trest smrti, objevil se u takového zápisu křížek.

Jiné informace nacházíme v dobových kronikách, které si již začaly všimát i života obyčejných lidí, i když mnohdy pouze v pár řádcích. Buďme však vděční i za ně, rozšiřují náš pohled na danou dobu. Informace o bestiálních vražích z dřívějších dob můžeme tudíž podat pouze ve formě jakýchsi povídek, zachycujících jak vraha a jeho oběť, tak i dobu, ve které se daná vražda udála.

Nutno podotknout, že i u nás se objevily případy vrahů, jejichž oběti je možné počítat na desítky. V časech, kdy se vraždy udály, zuřily kromě jiného i kruté války, během nichž se na nějakou humanitu nehledělo. Lidský život míval v některých dobách pramalou cenu, jestli v některých případech pro vrahy vůbec jakoukoli měl.

Později se sice objevily takzvané *písně kramářské*, které podrobněji zaznamenávaly příběh nějakého trestného činu, šlo však spíše o nějaké detaily, které dnes ani nemáme jak potvrdit, nebo vyvrátit. Výraznou změnu přinesl rozvoj knihtisku a v souvislosti s ním posléze i rozvoj žurnalistiky, což je typické pro 19. století. Již na jeho konci informace o zločinech zabíraly celé stránky tehdejších novin a časopisů, mnohdy dokonce jejich první stránky. To se již informace na čtenáře doslova valily. Přitom i soudní spisy byly stále tlustší a tlustší.

Z mnohého uvidíme, že přestože bestiálních vrahů ubývá, je jich stále dost. Někteří z nich své trestné činy páchali výlučně na území Česka nebo bývalého Československa, jiní zde naštěstí zanechali

Temná kronika českých vrahů

menší stopu, protože trestnou činnost páchali zejména mimo naše území. Přesto i je musíme vzít v úvahu.

Za pomoc a spolupráci bych rád poděkoval pracovníkům archivů, zejména plk. v. v. Mgr. Radku Galašovi, řediteli Muzea Policie ČR, za poskytnutí archivních materiálů k případu Stehlík, a stejně tak mjr. Mgr. Martinu Valešovi, vedoucímu oddělení Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, za cenné konzultace k případu Postl.

Jaromír Slušný

KŘÍŽE NAD VRAŽDOU ANEB JAKOU CENU MÁ ŽIVOT

Sředověk poznal mnoho bestiálních vrahů, kteří se pohybovali na našem území. Jejich existenci můžeme jen tušit nebo předpokládat, protože dobové kroniky se zabývaly spíše vraždami mezi vyšší šlechtou a zločinců z chudších vrstev si většinou nevšímaly. Změnu přineslo až rozšíření knihtisku, kdy se některé události začaly zaznamenávat i formou menších lístků a letáků, předchůdců dnešních novin. Jeden z nich vypovídá o kruté vraždě, ke které došlo v roce 1540 poblíž Domašova, nedaleko Velké Bíteše na Moravě.

Divokost povahy, nespoutanost mysli, dravost a sobectví násilníků – to jsou základní kameny mnoha zločinů, jejichž oběťmi jsou často lidé poctiví a nevinní. Když se necitlivá samolibost dostane do konfliktu s nešťastnou láskou, tragédie už na sebe nenechá dlouho čekat.

Psal se rok 1538. Po úzkém chodníčku, vedoucím hustým lesem nedaleko Domašova na střední Moravě kráčel muž. Byl to místní sedlák, člověk docela bohatý, kterého však les dovedl mnohdy zlákat k nějaké procházce. Dnešek nebyl výjimkou. Postupoval pomalu, ale jistě. Sem tam se přikrčil, aby mohl projít pod nízko rostoucími větvemi stromů, sem tam musel z chodníku sejít, aby vůbec mohl pokračovat, protože lesní stezka byla neudržovaná a zarůstala mladými stromky a křovinami. Muži to nevadilo. Les znal jako své boty a jeho stezky také. Najednou se překvapeně zastavil.

„Pomoc!“

Zoufalý mužský hlas, plný strachu a nejistoty, utišil běžné hlasy lesa. Muž se otočil ve směru, odkud vítr výkřik přinesl.

„Pomoc!“ ozvalo se znovu.

Muž už dál neváhal. Rozběhl se proti větru, rukama si chránil tvář před dotěrnými větvemi stromů. Doběhl včas. Na zarostlém chodníku ležel poměrně hezky oblečený mladý muž a nad ním se skláněl druhý. Jeho oblečení bylo chudší, přesto svědčilo o určité movitosti svého majitele.

Jakmile zahlédl muže, který se vynořil z hustého lesa, viditelně se mu ulevilo.

„Pomozte,“ zavolal směrem k němu. „Mému pánovi je špatně a já neumím najít cestu z lesa.“

Na otázky nebyl čas. Muž na zemi prudce dýchal a svíjel se v křečích. Jeho život visel na vlásku.

„Musíme ho dovést do naší vesnice,“ rozhodl místní. „Tam mu pomohou. Ale jak ho odneseme?“

„Tady někde jsou naše koně. Pán se už neudržel v sedle, spadl a já jsem mu pomáhal. Jistě odběhli jen kousek. Počkete tady chvíli, prosím. Skočím pro ně.“

Za chvíli byl zpátky. Pána přehodili přes sedlo jednoho z nich a druhého vedli za uzdu. Za slabou půlhodinku dorazili do vesničky Lesní Hluboké, odkud sedlák pocházel. A nebyl to jen tak někdo, nýbrž jeden z nejbohatších sedláků v okolí. Měl dost prostředků, aby dal o nemocného pečovat, dokonce i volnou světnici s postelí, do které mladíka uložili. Jen co ho předali do rukou babičce kořenářce, usedli ke stolu s poháry.

„Jsme z Uherska,“ vysvětlil sluha, když poprvé upil z poháru. „Pán obchoduje s koni, já mu pomáhám. Jedeme za obchodem z Brna do Velké Bíteše a poté ještě dál. Nejprve bylo všechno v pořádku, ale pak jsme přišli do lesa a zabloudili. Pánovi se udělalo najednou špatně a já jsem byl bezradný...“

„Neboj se,“ utěšil ho sedlák. „Naše babička se v léčení vyzná. Tvůj pán bude v pořádku.“

A skutečně. Uběhlo několik dní a handlíř už mohl v posteli nejen sedět, ale pomalu začal i jíst. Přesto ještě nebylo všechno vyhráno. Bolesti v břiše odeznívaly, avšak mladý Uher, kterému některé literární verze tohoto příběhu dávají jméno Veleslav, byl stále dost slabý.

Pomáhala mu babička a její léky, dobrá strava a také přítomnost krásné selské dcery, která ho obsluhovala. Někteří autoři ji pojmenovali Johanka. Čím byl zdravější, tím více pohledů za ní vysílal. Dívce se obchodník rovněž líbil, takže úsměv se střídal s úsměvem, pohled s pohledem. Není se čemu divit, že mladý handlíř z hostitelova domu nespěchal, i když už byl dávno zdravý.

„Čekají nás jinde,“ upozorňoval sluha.

„Zde mám důležitější věci,“ odsekával mladý muž a běžel za dívkou.

Dny plynuly a už i jemu bylo jasné, že bude muset jít. Lidé mohou čekat, ale obchody ne. Odjezd již nebylo možné odkládat. Handlíř vše vyřešil podle své hlavy. Šel za otcem Johanky a bez okolků požádal o její ruku. Sedlák naoko souhlasil. Vztah jeho dcery k cizinci, snad Slovákovi, protože jak jinak by se s ním domluvili, když ne podobným jazykem, se mu moc nepozdával. Byla hezká, on bohatý, takže jí mohl dát věnem mnohem víc než ostatní otcové. Tomu měl podle jeho představ odpovídat ženich. Měl být rovněž bohatý a ctěný. Co s koňským handlířem, který sice dovede peníze vydělat, ale pořád je někde na cestách? Hospodářství, které má kvést, chce hospodáře a peníze. A to ctitel jeho dcery neměl.

„Dám ti ji za ženu, ale mám podmínku,“ tlačil ho ke stěně. „Když do roka přineseš tolik peněz, které ji úplně zajistí, dostaneš ji za ženu. Jestli to nedovedeš, nic nebude.“

Nápadníkovi nezbylo nic jiného než souhlasit. Otcí své možné nevěsty zanechal měšec s penězi, nasedl na koně, rozloučil se a spolu se sluhou odcváľali.

„Čekej na mě, vrátím se,“ slíbil už předchozího dne své milé.

Uplynul měsíc, potom dva, tři a po mladém Uhrovi nebylo ani vidu, ani slechu. Kdyby jen to! Přešel celý rok a pak ještě jeden.

Teprve poté si dívka uvědomila, že dál čekat už nemá cenu. Musela se rozhodnout. Neváhal ani její otec. Slib Veleslavovi byl pouhým manévrem, který nebral vážně. Svůj názor definitivně změnil ve chvíli, kdy se o Johanku začal ucházet syn z jiné bohaté rodiny. Další taková příležitost se už nemusela opakovat. Otec i dcera nakonec souhlasili se svatbou. S Johančiným nastávajícím zašli za knězem do Velké Bíteše a svatbu domluvili.

Už jen pár dní je dělilo od svatby, když před chalupou jejího otce zastavil unavený kůň. Seskočil z něj mladý handlíř. Hned spěchal do světnice.

„Přijel jsem si pro nevěstu,“ oznámil hned ve dveřích.

„Ale to už nejde,“ překvapený sedlák si sedl ztěžka na lavici. „Dcera se bude vdávat. Už měli v kostele ohlášky.“

„Dohodli jsme se, že na mě počká,“ hádal se obchodník.

„Čekala dva roky,“ připomněl otec. „Od tebe nepřišla jediná zpráva.“

„Nedalo se spíše přijít. Mí rodiče mi peníze na svatbu dát odmítli, prý nadcházejí těžké časy, tak si je mám vydělat někde sám. A kde jinde než v armádě. Nasadil jsem krk i svůj život, stal se vojákem a peníze podle naší dohody nesu. Kdyby to šlo, usadil bych se zde, pracoval u vás na statku. Nebo si obstaral jiný. Peněz mám dost. U nás je doba zlá. Turek se tlačí do Uherska a naši pánové jsou opět rozhádaní... Kdo se jim postaví? Vždyť před dvěma lety jsem sem jen proto mohl přijít, že v Uhersku byl po deseti letech konečně mír.“

V tom měl pravdu. Uhersko se již po smrti krále Ludvíka II. Jagellonského v nešťastné bitvě u Moháče v roce 1526 rozpadlo na dvě části. Západ ovládal Ferdinand I. Habsburský a východ protikrál Jan Zápoľský. Právě v roce 1538, kdy se oba mladí lidé seznámili, podepsali ve Velkém Varadíně mír, který Uhersko nutně potřebovalo. Zpoza Zápoľského hřbetu se však do země stále naléhavěji dívali Turci a po jeho smrti v roce 1540 obsadili skoro celé dnešní Maďarsko. Snad právě tato nešťastná událost vyburcovala mladého Uhra, aby se znovu začal starat o svou moravskou nevěstu. Přišel

však pozdě. Svatbu už nic nemohlo zastavit. I dívka mladíka odmítla.

„Dva roky jsem čekala. Zbytečně. V neděli nás odvezou do Velké Bíteše a tam oddají.“

Rozzuřený Uher nasedl na koně a z Lesní Hluboké zmizel. Nešel však daleko. S novou situací se nedovedl smířit. Tak se zrodil plán – svatební průvod přepadne, svou milou unese a zmizí s ní v neklidném Uhersku. Nikdo je nenajde.

Ten plán měl několik chyb. Předně byl na věc sám, takže nebylo v jeho silách tento záměr provést. Kdyby na průvod zaútočil osamocen, svatebčané by ho zabili a svého by nedosáhl. Ohlédl se tudíž po nějakém pomocníkovi. Našel ho v hospodě a byl jím místní myslivec. Na zbraně byl zvyklý, v lese se vyznal a vidina rychlého výděлку, který by z tohoto vzešel, ho lákala. Snad pro něj byla lákavá i možnost odejít z těchto končin a usadit se někde jinde. Jeho nový známý vypadal na to, že se vyzná, a jistě by mu v začátcích na novém místě nějak pomohl.

Poté bylo potřeba vyřešit problém druhý: jak mohou dva muži přemoci celý svatební průvod. Handlíř byl donedávna vojákem a v přepadech se vyznal, vždyť kolikrát útokem ze zálohy likvidoval turecké hlídky, které se toulaly jejich krajem. Chyběla mu ale výzbroj. Nikdo netuší, kde vše vzal, nicméně oba budoucí útočníci měli k dispozici čtyři arkebuzy (palné zbraně podobné mušketám), šest pistolí a k tomu ještě své šavle a dýky. To jim mělo v průběhu překvapivého útoku zajistit dostatečnou převahu.

Teď bylo nutné rozhodnout, kde svatební průvod přepadnou. Myslivec se v lese skutečně dobře vyznal, věděl, jak vypadá cesta do Velké Bíteše a zpátky. Byl tam úvoz, přímo stvořený k takovému útoku. Zajeli se tam podívat a handlíř byl s myslivcovým nápadem spokojen.

„Tady se to stane!“ rozhodl. „Na hřebenu úvozu položíme zbraně. Svatebčané jistě pojedou ve vozech. Počkáme, až přijedou skutečně blízko. Střílet začneme až pak. Zabijeme každého, kdo se nám po-

staví. Takže kdo se pohne, zemře. Povoleny jsou všechny cíle kromě Johanky. Té se nesmí zkrivit ani vlas na hlavě! Je ti to jasné?“

„Jistě,“ přisvědčil myslivec, avšak myslel spíše na jiné věci než na děvče. Se sedlákem měl nevyřízené účty z minulosti. Kdysi také o ruku jeho dcery žádal, ale sedlák se mu jen vysmál. Žebrákovi ji nedá, ta čeká na jinačího pána. I kvůli tomu se svou účastí na této akci souhlasil.

V neděli oba zajeli k úvozu, o kousek dál přivázali koně, nabili a rozestavili své zbraně. Pak ulehli za keřky, které zde nad úvozem rostly, a čekali.

Rozveselení svatebčané se vezli ve třech povozech. Vůbec netušili, co se zanedlouho stane. Na handlíře nemyslela ani Johanka a ani její otec. Pár dní o něm neslyšeli, takže si byli jisti, že se se vším smířil a odjel domů. Jen ona prý měla předchozího dne v noci hroznou předtuchu. Že se s ním zakrátko setká, ji však ani nenapadlo. Za kozlíkem prvního povozu seděl nevěstin otec, spokojený, jak to všechno nakonec dopadlo. Za ním ve voze ženich s nevěstou. Ve druhém ženichovi rodiče a dvě Johančiny družičky, ve třetím několik svatebních hostů, zejména mládenci ženicha. Když první dva povozy vjely do hlubokého úvozu, padly první dvě rány. Podle všeho handlíř zastřelil ženicha a myslivec otce nevěsty, na kterého měl pítku. Minout se nedalo, protože oba stříleli z minimální vzdálenosti. Poté zbraně zahodili, vzali druhé a opět vypálili. To již mířili na druhý vůz. V bolestech se svíjeli další lidé, ale vraždění ještě nebyl konec. Každému z vrahů zbyly tři pistole. V ruce drželi dvě, třetí měli za opaskem. Skočili do druhého vozu a vystřelili na jeho osazenstvo i na vůz třetí. Střílel zejména myslivec, který přímo na voze zastřelil obě družičky nevěsty. Až tehdy se těm svatebčanům, kteří ještě žili, uvolnily svaly, ztuhlé šokem a náhlým útokem. Nechtěli čekat na další kulky, seskakovali z vozu, který do úvozu ještě nevjel, a kličkující mizeli v lese. Vrahové už nestříleli. Myslivec vystřelil všechny náboje a spíše se díval, o co by své oběti obral.

Handlíř byl opatrnější. Z pistole vystřelil pouze jednou. Použitou pistoli zahodil a zbyly mu ještě dvě. Jednu držel v pohotovosti v ruce, druhou měl stále za opaskem. Střelbu přerušil úmyslně. Válka ho naučila být ostražitým, výhodu nabitě zbraně držet až do konce, ničeho se předčasně nezbavovat.

„Je vyhráno!“ řekl si a obrátil se k prvnímu vozu, aby si vzal, pro co přijel. Teď však to byl on, kdo ustrnul. Johanka ležela ve voze na zádech a její bílé svatební šaty se jí na hrudi začaly barvit do červena.

Nejdříve chvíli nehnutě stál. Nechápal, co se děje. Netušil, co se to vlastně stalo! Nechal myslivce, který zabité a zraněné obíral o jejich cennosti, seskočil z korby vozu, na kterém stál, a tápavě kráčel k vozu prvnímu. Svět se pod ním točil a odmítal se zastavit. Přesto do vozu naskočil. Tělo otce nevěsty mu nepřekáželo, po první salvě se sedlák zřítíl z kozlíku na zem. Vrah bokem odstrčil tělo svého soka – zabitého ženicha, které až teď dopadlo na korbu povozu, a sklonil se nad Johankou. Pistole mu z ruky upadla a ležela vedle jejího těla. Snad kvůli tomu otevřela oči a podívala se na člověka, který se nad ní skláněl. Poznala ho a pak řekla:

„Odpouštím ti.“

Uher viděl už mnoho smrti a věděl, že si přišla pro své a proti tomu léku není. Johanka v jeho náručí vydechla naposledy. Zoufal ale jen chvíli, protože jeho zoufalství se změnilo ve vztek.

„Řekl jsem: ‚Johance se nesmí zkřivit ani vlas na hlavě!‘“ zařval na myslivce, který právě stál nad těly obou družiček. „Ani vlas na hlavě!! Tos nepochopil?“

„Já jsem po ní nestřelil,“ bránil se myslivec.

„A kdo to udělal? Já!? Já jsem přece střílel po pravé straně a ty po levé. Na té i Johanka leží.“

„Já nevím,“ zajíkal se strachy myslivec. Snad po ní střelil schválně, snad v té napjaté chvíli vůbec nezaznamenal, že po první salvě Johanka uleknutím vyskočila ze svého místa, vztyčila se a nechtěně tak tělem zachytila kulku druhé salvy. Snad si to myslivec i uvědomil, ale bylo už pozdě. Vystřelenou kulku nezastavíš.

Sedm křížů dodnes připomíná dávnou tragédii.

Ani smrt, která se k tobě blíží.

Dnes podruhé na sebe vzala podobu mladého Uhra. Zvedl svou pistoli, ležící vedle Johanky, postavil se a namířil na myslivce, který již žádnou nabitou pistoli k dispozici neměl. Handlíř byl lepší střelec než myslivec a zabil ho jediným výstřelem.

Na chvíli usedl do trávy, neschopný pohybu. Neseděl dlouho. Větve v lese se začaly hýbat, stromy divoce šuměly, zpovzdálí se ozýval sílící dusot koní. Na místo se váhavě vraceli svatebčané, kteří v lese nejdříve hledali útočiště, ale když viděli, že vrahové již své náboje vystříleli, rozhodli se vyjít z úkrytu smrkových větví, aby se s nimi vypořádali. Byli to mladí a silní sedláci, ostržlení z mnoha hospodských rvaček. Z dálky přijížděli jezdci, aby zjistili, co se v lese stalo. Handlíř vyskočil na nohy, rozhlédl se a uviděl, jak zpoza větví vyšel první člověk a za ním další. Byli ozbrojeni vším, co jim les mohl poskytnout – ulomenými těžkými větvemi a kameny v rukou. Hned mu bylo jasné, že se ke koním, které si s myslivcem uvázali o kus dále, již nedostane a zanedlouho ho postihne krutá msta. Poslední nabitá pistole, kterou držel v rukou, by ho ochránila jen na chvíli a výstřel by mstitele ještě více rozzuřil. Dřív než k němu první z nich přišel, si pistoli namířil na hlavu a zastřelil se.

Takto vypadá romantická historka o hromadné vraždě v lese u vesnice Lesní Hluboké u Domašova, zabalená do trochu realistického obalu.

Kolem ní je spousta otazníků. Předně jestli se vůbec stala, protože o ní nemluví žádný písemný záznam, pouze lidové vyprávění, po čase změněné v legendu a ještě později v kramářskou píseň, která v době romantismu musela skutečně vzbuzovat zájem mnoha lidí. Legenda uložila do hrobů vedle sebe všechny oběti této události – vinné i nevinné – a nad ně vztyčila kříže. Ve středu, pod nejvyšším křížem, mělo spočinout tělo nevěsty, po jeho dvou stranách hroby ženicha a handlíře. Protože byl vrahem, jeho kříž prý hnije mnohem rychleji než ostatní kříže. Po jejich bocích ležely po obou stranách další oběti, včetně myslivce. Prý se v průběhu oprav v 60. letech 20. století pod kříži nějaké kosti objevily, ale ty nebyly nikdy vědecky prozkoumány a kde jsou dnes, se již neví. Když se kolem křížů v roce 2012 kopalo, žádné se nenašly.

Navíc v tehdejší době se pohřbívalo výlučně v posvěcené půdě a pohřby mimo ni zakazovaly již první české zákoníky nebo zákonná pravidla. Takže neexistuje ani ten nejmenší důvod, proč by oběti tohoto činu byly pohřbeny někde mimo, či dokonce tak, že jeden z vrahů leží hned vedle hrobu zavražděné nevěsty a druhý pouze o kousek dál. To by tehdejší zákony a zvyky vůbec nedovolily.

Mnoho nesrovnalostí se objevuje i s jinými částmi této historie. Je úplně nepochopitelné, proč by k únosu nevěsty, teď již zákonitě manželky, došlo až v průběhu návratu z kostela, a ne cestou tam. Až do svatebního obřadu v kostele to byla „pouze“ nevěsta, po obřadu již vdaná žena. A na takovýto čin se hledělo mnohem hůře. I ona sama byla křesťanka, která jistě svátost manželskou plně ctěla. Jistě by se takovémuto únosu tvrdě bránila, a zejména kdyby skutečně k jejímu únosu došlo a její manžel by to přežil, již nikdy by se za svého únosce nemohla řádně, tedy v kostele, provdat, protože to by byl další, navíc poměrně velký hřích. Únos nevěsty po skončení obřadu by tudíž byl v tehdejší době něčím velmi neobvyklým. Jedině že by se handlíři s jeho komplicem zaútočili na průvod cestou do kostela z několika různých příčin nepovedlo a nestihli to.

Pak je tady problém se zbraněmi. Střelba z arkebuz byla poněkud komplikovaná, nebyly to opakovačky, kdy z hlavně letí jedna střela za druhou. Arkebuza vážila kolem deseti kilogramů, takže čtyři by již představovaly značnou váhu. V situaci, která na oba střelce čekala, se z každé zbraně mohlo vystřelit pouze jednou, protože na druhé nabíjení již nebyl čas. Po výstřelu by se musela akce přerušit, do hlavně by se musel nasypat střelný prach, vložit kulka plus všechny ostatní propriety, vše by bylo potřeba utěsnit a střílet až poté. Bylo by to nejenom pracné, ale i zdlouhavé. A je zde ještě jedno „ale“ navíc: první arkebuzy měly doutnákový zámek, který byl až později nahrazen křesadlovým. Doutnák se musel zapálit a pak bylo třeba počkat, až se oheň doutnáku dostane až k prachu, zapálí ho a dojde k výstřelu. Zdá se, že legenda v podobě použití arkebuz při vraždách vznikla až mnohem později, když již byly mnohem lehčí a lépe se s nimi manipulovalo.

Nevíme ještě jednu věc: kde bylo možné tak rychle sehnat takové množství zbraní a kolik to všechno mohlo stát.

Kříže u motorestu Domašov však stále stojí a koho zajímají, může se na ně jít podívat. V každém případě tato legenda nejenže vznikla, ale udržela se až do dnešních dnů, takže se na tomto místě něco takového skutečně mohlo stát. Na pomstu mladého Uhra to nevypadá, spíše jde o nějaké mimořádně kruté a krvavé dílo tehdejších lupičů. Jejich oběti zde také jistě pohřbené nebyly, ale pozůstalí mohli na jejich památku na místě jejich přepadení a smrti postavit první menší kříže, které byly obnovovány. Po čase se již zapomnělo na lupiče a původní historka začala být nahrazována jinou, lidskému srdci bližší. Uplynuly další roky a nová legenda již zcela nahradila tu prvotní. Byla tak silná, že místo původních malých křížů byly na tomto místě vztyčeny velké, protože velké oběti potřebují i velké pomníky.

O krvavém charakteru tehdejších lupičů není nejmenších pochyb. Od břehů Atlantiku až za oblouky Karpat se v 16. století pohybovaly bandy lupičů, které neměly respekt před ničím. V Německu se naplno objevily po skončení selských válek v letech 1524–1525.

Po rozprášení selských oddílů se část z nich transformovala v lupičské bandy, které ovládaly velká území nebo velká území využívaly jako rajon svého působení. Z této kolébky se narodila významná banda, v jejímž čele stál Martin Stier. Měla kolem 50 členů a loupila na hranicích Francie a přilehlé části Německa – v Alsasku – a v některých částech severní Francie, jižního Německa, přičemž „kontrolovala“ obchodní cesty mezi nizozemskými Flandry a Bavorskem. Banda byla rozeznána v roce 1572 a počet jejích obětí měl dosáhnout stovky. Přesné číslo ovšem k dispozici není.

V této činnosti ji nahradila loupežná banda Petra Nierse, bývalého člena Stierovy bandy. Narodil se kolem roku 1540. Do rukou spravedlnosti poprvé padl v roce 1577 a na mučidlech se přiznal k 75 vraždám, mnoha únosům žen a dívek, ale i k jejich znásilnění. Z vězení se však dostal a v loupení pokračoval až do roku 1581, kdy byl opět zatčen a znova mučen. Tehdy celkově přiznal 544 vražd. V tomto výčtu byly i vraždy 24 těhotných žen, kterým rozřezal břicho a z něhož vyňal jejich plody. K této příšerné praxi se ještě vrátíme.

Souběžně s touto bandou působila další, v jejímž čele stál Christman Genipperteinga, který loupil v letech 1569–1581. Jeho rajonem se stalo široké území v jihozápadním a středním Německu, kterým vedly významné obchodní cesty. Genipperteingova banda měla několik desítek členů, ale přímé loupežné akce pod vedením svého vůdce provádělo vždy pouze několik z nich, takže nikdo neměl představu o celkové činnosti bandy, její síle, akcích, velikosti lupu a počtu zavražděných. Genipperteinga byl prý v tomto směru nemilosrdný. Oloupené mnohdy připravil rovnou o život, aby ho později nemohli identifikovat a usvědčit. I kvůli tomu se počet jeho obětí zastavil na neuvěřitelném počtu 964. Jeho proslulost byla tak velká, že odkazy na tohoto loupežníka nacházíme i v našich dobových kronikách.

Ve Francii a Itálii se obdobná situace opakovala po skončení tzv. italských válek, které se táhly od roku 1494 do roku 1559, přímo ve Francii v dobách náboženských válek mezi hugenoty a katolíky. Na Balkánu a v tehdejších Uhrách to byly nekonečné války proti

Turkům, kteří celou tuto oblast opanovali na málem až dvě století. Vždyť příběh mladého handlíře plně zapadá do tohoto schématu.

Tyto války se dotkly i našeho území. Ani ne tak přímo vojensky, nýbrž jako zdroje žoldnéřů, kteří zde byli ve velkém verbování. Muži se dávali se souhlasem svých pánů najímat, protože ve válce viděli možnost, jak se obohatit. V době války jejich loupení šlo na vrub válčení, ale po jejím skončení začaly horší časy. Přesvědčil se o tom rodák z Velké Bíteše Martin Roháč. Do války se dal naverbovat někdy v roce 1566, když verbíři hledali vojáky do nájemných pluků. O jeho válečné historii nevíme zhola nic, ale podle všeho si vedl dobře, protože měl takovou autoritu, že se po skončení války v roce 1568 postavil do čela skupiny žoldnéřů, kteří byli ze služby propuštěni, a bylo na nich, jakým způsobem se vrátí domů.

Přesný počet členů této skupiny není známý, ale jednalo se minimálně o 30 mužů. V průběhu svého prvního útrpného výsledku Martin Roháč uvedl jména: Švehla Rybníkář, Jan Šrámek, Jan Holý a Jan Rybníkář. V průběhu svého druhého výsledku přidal podle protokolu další jména: Václavek Sejrovský, Pavlík ze Svatoslavi, Smolík, Martin Rybníkář, Jan Košilka, Pavel Hejduk, Holej ze Senice, Jíra, Doubek, Vondra Slovák, Vávra Kopáč, Blažek Kopáč, Jan Křivohubej (na jiném místě označovaný jako Jan Křivoústý), Vondra Miškař od Červeného Kamene, Švehla, Pavlík Rybníkář, mistr Charvát, Holej Chotěbořskej, Mikuláš Rybníkář, Jan Hladkej, Klněk, Holej (kněz dubský), Mikuláš z Prostějova, Bišovský, Kuchyňka, Marek, Jan Ryšavý, Poláček Malej, Jan Pyčka, Jan Rychtaříček z Rosic (Roháč jej hájil, že byl nevinný, jelikož s nimi musel jít z donucení) a Jan Holej Slovák. K tomu je nutné připočítat nejenom samotného Roháče, ale i další velice nebezpečné lupiče: Mikuláše Miču z Předklášteří u Tišnova, rezníka Jana Čecha, Stračku, Lujdu, Vondru Kloboučníka, Smolinku, Vávru Rybníkáře. Identifikace jmen je složitá, protože někteří z nich užívali přezdívký, takže se v seznamu mohou objevit i dvakrát.

Prvním problémem této skupiny nicméně byla její početnost. Kdyby v této sestavě táhli delší čas krajinou, jistě by upoutali pozornost vrchnosti. Mnohé napovídá tomu, že k původně menší skupině, snad skutečně v počtu osmi mužů, jejíž jádro tvořila čtveřice mužů uvedených při Roháčově prvním výslechu a dalším byl on sám, se později přidali další vysloužilci. Odpovídalo by to situaci, protože větší skupinu by bylo těžké živit nebo ovládat. Mnoho dalších zájemců se připojilo až v době, kdy už území Uherska skupina opouštěla a vstupovala na moravskou půdu. Vždyť největší počet útoků se v první etapě odehrál na území od Bratislavy po Velkou Bíteš, v druhé etapě ve středních a východních Čechách. Je zde ještě jedna skutečnost. Vše vypadá tak, že jednotlivá loupežná přepadení a s nimi související vraždy podnikaly menší skupiny, které se z té větší oddělovaly a zase se k ní vracely. Tato praxe je zaznamenaná i u jiných lupičských skupin. Takto postupoval již uvedený Christman Genipperteinga v Německu nebo ještě počátkem 18. století skupina Juraje Jánošíka na Slovensku. Navíc v průběhu útrpných výslechů ani jednou zajatí loupežníci neuvedli, že by útočila celá skupina naráz. Dále je více než možné, že jednotlivci se k ní přidávali pouze na kratší čas. Jen co dosáhli svého, opět skupinu opouštěli. Stejně tak je vysoce pravděpodobné, že skupina vraždila ještě před příchodem na Moravu, ovšem moravské soudní orgány se o činnost této bandy na území Uherska nezajímaly, protože to jednak nebyla jejich věc a především je zajímalo dění na Moravě. Navíc významná část Uherska byla obsazena Turky. Martin Roháč při výslechu mluvil o 59 vraždách, kterých se dopustil, do čehož se počítala i účast na nich, ale soudně jich bylo doloženo pouhých osmnáct. Ostatní jako by stály stranou pozornosti. Mikuláš Miča v průběhu své výpovědi mluvil o 29 případech loupežného přepadení a vražd.

Druhým problematickým bodem v historii této nelítostné bandy je skutečnost, že výslechové protokoly jednotlivá loupežná přepadení a vraždy nedatují. Je zřejmé, že skupina začala svou činnost v roce 1568, snad ne hned po propuštění svých členů z armády,

a pokračovala v ní minimálně rok, kdy se postupně dostala na území Moravy, aby zde působila, poté se rozpadla, a ještě rok v její činnosti pokračovala již jen trojice vrahů. Není přitom jasné, zda územím jižní Moravy jen táhla, nebo někde měla svou základnu, ze které její jednotlivé skupinky vyrazely na loupežné výpravy.

Skupina vznikla v Sedmihradsku, kdysi samostatném, poté uherském, dnes rumunském. Zpočátku se jistě živila na úkor místních obyvatel, které přinutila vydat jim své zásoby jídla a jiné požitaviny. Něco jako banderovci, když po válce táhli naším územím. S jídlem ale rostla chuť. Když cestou Sedmihradskem narazila na skupinu čtyř obchodníků, obrala je o všechno, co u sebe měli. Vzali jim 24 zlatých a všechny jejich šaty. Některé náznaky ve výpovědích ukazují, že šaty svým obětem brali kvůli tomu, aby se do nich převlékli, takto vypadali důstojně a blahobytně, a nikdo od nich žádný případný útok neočekával. Nevíme, co se v průběhu této konkrétní loupeže stalo, ale z nějaké příčiny došlo k vyostření konfliktu a vše skončilo smrtí všech čtyřech přepadených. Poté následovala pouť celé této loupeživé bandy podél dnešních slovensko-maďarských hranic na Moravu.

Někteří autoři, jež se zabývají osudem této skupiny, uvádějí, že se ze Sedmihradska vraceli na Moravu přes Balkán, avšak to nebylo možné. Podle podmínek Drinopolského míru podepsaného 17. února 1568 mezi císařem Maxmiliánem II. a sultánem Seliem II. bylo celé Uhersko rozděleno na tři části. V rukou Habsburků zůstalo pouze Slovensko, župy při hranicích Uherska s Rakouskem, Chorvatsko a menší území na východě Maďarska kolem měst Miškovec a Debrecín. Sedmihradsko zůstalo samostatné, i když pod stále sílící tureckou kuratelou. Zbytek dnešního Maďarska v podobě ostrého klína táhnoucího se hrotem až ke slovenskému Filakovu připadl Turkům, kteří zde zřídili svůj Budínský pašalík.

Cestou po nich zůstávali oloupení a zbití lidé. Dostali se přes Dunaj a pokračovali v pouti přes Žitný ostrov až k Bratislavě, kde zavraždili a oloupili dalšího člověka. Martin Roháč v průběhu svého

výslechu uvedl i jména vrahů – Vávra Kopáč, Blažej Kopáč, Jan Křivohubej a Vondra Miškař od Červeného Kamene. Na druhé straně Dunaje směrem k Vídni narazili na dalšího kupce. Při sobě měl 40 zlatých, které mu vzali, donutili ho svléct si šaty a poté ho zabili. Vzali mu i dvě ručnice, které měl ve voze s sebou. Rakouská půda jim byla poté až příliš horká, takže se rychle vrátili zpátky k Bratislavě, tehdy ještě Prešpurku. V Ranšpurku u Lanžhotu zavraždili dva lidi, kterým vzali i dvě arkebuzy a dva kordy. Jeden z nich použili v průběhu loupežného přepadení u Stupavy, ležící severně od Bratislavy, kde ukořistili 14 kop grošů. Poté se vydali přes Uherské Hradiště, kde Roháč s Mičou a Smolinkou zabili dalšího člověka a vzali mu 4 zlaté, k Uherskému Brodu, vedle kterého Roháč s Mičou zabili dalšího pocestného a vzali mu jeden zlatý. K další vraždě a loupeži došlo v nedalekém Bánově, odkud se obrátili na západ, kde útočili ve Velkých Bílovicích a Hustopečích. Zde v průběhu jednoho dne zabili tři muže a vzali jim 7 a půl zlatého. Trojici soukeníků pouze oloupili o sukno. Akce se účastnilo celkem devět lupičů a přímých vražd se měl dopustit Martin Roháč a Vondra Kloboučník. Při Újezdě zaútočil Roháč s Mičou na dva kupce a vzali jim 6 a půl zlatého, u Poštorné na dalšího člověka a obrali ho o 2 a půl zlatého. U Červeného vrchu u Brna Roháč, Stračka a Mikuláš Miča zabili kupce a vzali mu 7 zlatých. U Ivančic a Oslavan zabili dalšího pocestného a vzali mu 15 krejcarů. Ve Věstonicích se vloupali do masných krámů. Jeden z nich – Jan Rychtaříček se do akce odmítl zapojit, a byl ke krádeži donucen Roháčem pod hrozbou zastřelení.

V tomto prostoru se jejich parta rozpadla. Odešli ti, kteří již byli doma, i ti, kterým takováto cesta přestala vonět a báli se polapení. Aktivita této bandy již byla více než zjevná, a tak ti moudřejší se od ní raději odtáhli.

Poté se zbytek bandy, kterou teď tvořili Martin Roháč, Mikuláš Miča a Jan Čech, vydala na sever. U Prostějova ještě s Vávrou Rybníkářem z Čech Martin Roháč a Mikuláš Miča zabili dalšího člověka a obrali ho o 3 a půl zlatého. U Kojetína narazili na svou

další oběť – bednáře. Roháč s Janem Čechem a Mičou ho zabili, ale nezískali vůbec nic. Bednář s sebou žádné peníze neměl. Na dalšího pocestného narazili při Polné. Zabili ho a vzali mu 2 zlaté. U Jaro-
měřic dalšího a lup byl pouze 23 a půl groše (1 zlatý = 48 grošů), u Vě-
myslic u Znojma dalšího člověka a vzali mu 2 a půl zlatého, u Mo-
helna dalšího a lup byl 4 zlaté. U Roudnice v Čechách zastavili
trhovkyni, zabili ji a vzali jí 3 zlaté, další ženu u Mělníka, kterou
zabili kvůli 2 zlatým, o kus vedle pocestného a oloupili ho o 1 a půl
zlatého. To již byli ve středních Čechách. Tehdy se otočili do Čech
východních. U Chrudimi zaútočili na trhovce, zabili ho kvůli 24 gro-
šům, u Pardubic dalšího a vzali mu 6 zlatých, u Nového Města na
Moravě zabili kupce s lupem 6 a půl zlatého. Další ženu, tentokrát
těhotnou, zabili opět u Mělníka a vzali jí 10 grošů a o kus dál muže
s lupem 1 a půl zlatého. Při Čáslavi zavraždili další těhotnou ženu
a vzali jí 25 grošů, třetí u Chrudimi, kterou obrali o 2 zlaté.

Po vraždách tří těhotných žen se kolem nich začala stahovat
smyčka. Podle všeho jim již byly úřady na stopě a tvrdě šly po
nich. V dané chvíli se loupežníci obrátili k magii. Známe ji i z jiných
zemí. Když tehdejším lupičům začalo téct do bot, ochranu hledali
jak v černé magii, tak v podepisování různých smluv s „dávlem“
nebo jeho „kněžími“, či pomocníky. Věřili, že poté se stanou nezra-
nitelnými a nepolapitelnými. Dokonce věřili, že svíčky vyrobené
z tuku a kůže nenarozeného lidského plodu zajišťují svému majiteli
nejenom nezranitelnost, ale i neviditelnost nebo jiné nadpřirozené
schopnosti. Jídlo zhotovené z masa plodu mělo zajistit schopnost
proměnit se na kládu, kámen nebo kozu. A podle některých infor-
mací se tímto směrem vydal i známý německý lupič a vrah Peter
Niers. V průběhu posledních výslechů se přiznal, že osobně zabil
24 žen pouze kvůli tomu, aby jim z břicha vyřízl ještě nedonošený
plod. Podle dalších se stal i kanibalem, který se živil také masem
z rukou a nohou kojenců, které jim osobně usekl, dokonce prý jedl
i jejich vyrvaná srdce nebo uříznuté prsy panen a dívek. Pro po-
třeby černé magie snad i vyjímal výkaly z těla žen a měnil je v kou-

zelnou mast. Šel až tak daleko, že vysušená srdce plodů a jejich ruce nosil v sáčku, pověšeném na krku jako amulet, který ho měl chránit. Je paradoxem, že byl skutečně zatčen až poté, co si tento váček z krku sám sundal.

Podobný účel měly i vraždy těhotných žen, kterých se Roháč a jeho druhové dopustili. Na mučidlech k tomu Mikuláš Miča vypověděl: „A z těch ze všech žen dětí vyřezavše a z nich 4 z dětí srdce, plíčky a játry vybrali a je v Čechách v Čertový krčmě vařili, totiž Martin Roháč z Byteše a Jan masař Čech to vařil, a to spolu všickni tři sežrali a pravili, že proto, aby lepší smělost srdce měli, aby jim to lotrovství déle trvalo.“

Nešlo tedy o případ skutečného kanibalizmu, jak se to traduje a v novinách nafukuje, ale pouze o případ kanibalizmu obřadního. O tom, že by jedli další části těl svých obětí, není nikde ani ta nejmenší zmínka. Stejně tak není pravdou, že by Martin Roháč byl Jackem Rozparovačem raného novověku na našem území. Své oběti nevraždil kvůli nějaké své zvrhlé potřebě zohavovat jejich těla, či dokonce jejich genitálie, jak to u skutečného Jacka Rozparovače bylo. Roháč byl krutý a nemilosrdný vrah, který se chtěl co nejněsněji dostat k penězům.

Žádná černá magie jim však nepomohla. Jako první se spravedlnosti do rukou dostal Mikuláš Miča a 3. února 1571 na mučidlech před tišnovskými soudci vypovídal dost obšírně k 28 vraždám. Uvedl mnohá jména, takže je možné, že se po dalších členech této bandy šlo najisto. Významný člen této bandy – Jan Čech se ztratil a není o něm žádná zmínka. Poté, možná že právě proto, padl spravedlnosti do rukou i samotný Martin Roháč. Před velkobítešskými soudci vypovídal 7. února, tedy krátce po výsledku a popravě svého komplice a spolupachatele. Také on byl vystaven tortuře. Někdy se objevují spekulace, že podal vysvětlení pouze k 18 vraždám proto, že na mučidlech našel smrt, čímž jeho vyšetřování skončilo. Je to trochu laický pohled na vyšetřování na mučidlech, protože tak jednoduché to nebylo. Mučení mělo několik fází a k vyššímu stupni

se přikročilo pouze tehdy, když bylo zřejmé, že zločinec nemluví pravdu, nebo dokonce odmítá vypovídat. Později mučený dostával mezi jednotlivými stupni mučení dokonce nějaký čas na uzdravení nebo vzpomínání se a k dalšímu stupni se přikročilo až poté, co byl takovéto mučení schopen podstoupit. Soudcům v této fázi nešlo o to, aby jim pachatel na mučidlech zemřel, ale aby soudu oznámil co nejvíce informací k dané kauze, nutných k jeho odsouzení. Měl tedy zájem, aby mučený vydržel co nejdéle. Smrt v průběhu mučení byla v našich podmínkách skutečně výjimečná a v případě Martina Roháče o tento případ nešlo. Jak bylo uvedeno výše, moravský soud pravděpodobně podrobně neprošetřoval události, ke kterým došlo v Uhersku, a je stejně možné, že důkazů, které by Martina Roháče poslaly na krutou smrt, měl již tak dostatek. Navíc měl k dispozici protokol tišnovského výslechu Mikuláše Miči, který si vyžádal, a již první pohled na oba tyto protokoly ukazuje, že jeden potvrzuje fakta druhého, takže nebylo nutné platit kata a jeho pomocníky, aby se soud dověděl to, co již věděl.

Oba lupiči skončili velice špatně. Mikuláš Miča byl den po svém výslechu odsouzen k trestu smrti a ještě v ten samý den popraven. Podle tehdejších zákonů se trest skládal ze tří částí. Nejdříve mu u pranýře byly kleštěmi strhány články na rukou, poté mu bylo cestou na popraviště kleštěmi trháno maso z těla a nakonec na popravišti mu kat těžkým kolem zpřerážel kosti na rukou, nohou i na hrudi a takto dolámané tělo spolu se svými pomocníky vpletl do kola, na kterém odsouzený nakonec našel smrt.

Martin Roháč dopadl úplně stejně. Na závěr svého procesu byl 7. února 1571 odsouzen k trestu smrti, který byl vykonán o deset dní později. Také jemu kat nejdříve uštípl jednotlivé články prstů na rukou, kterými vraždil své oběti. Poté mu rozžhavenými kleštěmi vytrhával maso z těla. Vše končilo na popravišti. Závěrečnou částí bylo lámání kolem. Odsouzenec ležel na zemi, připoutaný za roztažené ruce a nohy, a kat mu na ně spouštěl těžké kolo povozu, doplněné o ostré hrany. Obvykle mu nejdříve zpřerážel ruce a nohy,

poté hrud' a snažil se, aby odsouzenec trpěl co nejdéle. Milostí bylo zabít ho prvním úderem kola, ale to se vždy nestávalo. Poté bylo jeho tělo vpleteno do kola a takto zmučený čekal na smrt.

Často se uvádí, že Martin Roháč byl největším českým sériovým vrahem, avšak není to pravda. Tak kupříkladu hned v následujícím roce byla v Praze popravena dvojice žebráků z Malé Strany, ale kronika jejich jména neuvedla. První z nich se přiznal k účasti na 80 vraždách, přičemž sám uvedl, že dvacet lidí zamordoval sám a při ostatních byl a s vražděním pomáhal. Účast na vraždě se tehdy chápala jako vražda samotná a jako vražda se vykazovala. Navíc kolem dne sv. Marie Magdaleny, tedy 22. července, se chystal v Praze na několika místech založit požáry. Druhý z nich nebyl vrah stejného kalibru, ale rozhodl se mu se založením požárů pomáhat. Podle data popravy zjišťujeme, že ještě před svým činem byli odhaleni, vyslýcháni a poté i popraveni. Osmdesátinásobný vrah rovněž podstoupil mučivou triádu trestu smrti. Nejdříve mu kat rozžhavenými kleštěmi trhal maso z těla, poté mu byla drápy dřena kůže na těle, byly mu rozlámány kosti v těle, pak byl vpleten do kola a nakonec ještě zaživa vhozen do plamenů. Upálením se běžně trestaly případy žhářství a pokusy o ně. Jeho druh podstoupil poněkud mírnější trest, pokud tedy se dá slovo „mírnější“ vůbec použít. Kat mu totiž úplně stejně trhal maso z těla, z kůže ho však nedřel. Zlámал mu ale kosti, vpletl ho do kola a ještě dříve, než na kole v mukách zemřel, bylo jeho tělo vhozeno do ohně.

Nejhoršími zločinci, a tedy i největšími sériovými vrahy se však jednoznačně stala dvojice Martin (Merten) Farkaš (Ferkaš) a Pavel (Paul) Vašanský (Wasansky), známý jako loupežnický vůdce Jiří (Georg) Wepalho. Do rukou spravedlnosti padli oba v únoru roku 1570 a 1. března byli odesláni do Ivančic, kde se hned s nimi konal soud. Celkově se přiznali ke 124 vraždám, což je o polovinu více, než tomu bylo v případě Roháčovy bandy. Tuto skutečnost téhož roku oznámil na svém plakátovém lístku vydavatel Jiří Jakub Dačický. Oba lupiči vraždili své oběti bez nejmenšího rozdílu –

muže, ženy, děti, bohaté i chudé, sedláky i řemeslníky, křesťany i židy. Při výslechu, který se pravděpodobně odehrál hned příštího dne, byli vystaveni mučení a po skončení procesu popraveni klasickými třemi stupni trestu smrti. Zaznamenána byla především Vašanského poprava, kterému byla podle toho připsána většina všech vražd. V rámci prvního stupně mu byly useknuty končetiny a byly mu kleštěmi vytrženy zejména bradavky z těla, poté byl stažen z kůže, nabodnut na kůl, kolem kterého bylo rozloženo a poté zapáleno dříví. V podstatě byl upečen zaživa. Martinovi Farkašovi bylo trháno maso z těla, poté mu byly rozlámány zbylé kosti a jeho tělo vpleteno do kola.

Podobně jako jiní lupiči i oni hledali spásu v černé magii. Zavraždili dvě těhotné ženy uškrcením, nožem jim otevřeli břicha,

Také další obrázek zachycuje řádění Vašanského. Vlevo zabíjí ženu, v pravém dolním rohu leží její rozpárané tělo, nad ním stojí vrah a pojídá plod.

vybrali z nich plody a srdce, které snědli. Oloupili je o pouhé 3 groše. Jeden z obrázků, které již tehdy byly patrně velice žádané, ukazoval rozřezání těla plodu na 16 částí. Akt pojídání některé z těchto částí ukazuje další z obrázků. Třetí zaznamenává výjev, jak v lesní skalnaté stezce útočí na nějakého jezdce, nebo jak rozhazují naloupené mince. Oba přiznali, že krátce před zabitím oněch dvou žen zabili dvě dívky, uřízli jim prsa a také je jedli. Zde je již kanibalismus zjevnější.

VRAHOVÉ BEZ CITU

Když se řekne mordýř, každý si představí vousatého loupežníka, s dvojicí bambitek za opaskem, stojícího na lesní cestě před nějakým povozem. Skutečně tak tomu ve středověku a raném novověku i bylo. Nejvíce bestiálních vrahů této doby nacházíme právě mezi nimi. Ale loupili a bezcitně vraždili i jednotlivci z řad obyčejného obyvatelstva. Drtivá většina z nich však provedla pouze jednu vraždu. Vícenásobní vrahové byli spíše výjimkou než pravidlem. Je jich tedy méně, než tomu bylo v případě loupežníků, přesto však tito lidé existovali a mnohdy si počínali stejně krutě, ne-li ještě krutěji. Za všechny kruté vrahy-jednotlivce, vybíráme čtyři, jejichž činy předčily vše ostatní.

MASAKR NA SVATÉHO BARNABÁŠE

Známe mnoho bestiálních vrahů, kteří vraždili na našem území, ale vůbec nevíme, že nejbestiálnější z nich byla neznámá žena z malé vesnice nedaleko Žatce, jejíž čin by neměl být zapomenut. Kronika neuvádí její jméno ani jméno jejího manžela. V našem příběhu jí proto budeme říkat třeba Marie.

Jsou chvíle v životě člověka, kdy neví, kam se pohnout. Tíží ho všechno – práce, přátelé, rodina i on sám. Pod ranami osudu ztrácí smysl života, nedokáže se v něm orientovat a žene svůj osud proti skalám, na kterých zákonitě ztroskotá. Tragické vyústění svého života si však neuvědomuje. Čím je k němu blíže, tím větší obrátky jeho osud nabírá. Stejně tragické je i to, že jako vražedný vír s sebou strhává vše, co se kolem něho nachází.

V roce 1547 se k takové tragédii schylovalo v malé obci Hrušovany, rozkládající se nedaleko Žatce. Marie dlouho nežila marný život. Se svým mužem si sice nemohli vždy vyskakovat, ale dovedli zabrat a dařilo se jim dobře. Vlastnili kus pole, pěkný domek, jejich komora nebývala nikdy prázdná. Radost jim dělaly děti. V té době se sice říkalo, že děti jsou požehnáním chudých, ale ani oni si na jejich nedostatečný počet nemohli stěžovat. Měli jich šest – dva chlapce a čtyři holčičky. Byly to jejich schůdky ke štěstí. Muž pracoval na hospodářství a žena kolem domu. Příčinniví lidé si vždy najdou práci. Najednou se však něco začalo měnit.

Staré kroniky zaznamenávají jen konec události, nekladou si otázku příčin jejího vzniku, nehledají psychologické problémy. Je

jasné, že v životě Marie se stalo něco tak podstatného, že ji to celou změnilo.

Postupně doma přestávala stíhat. Mohly za to hovorné sousedky, neznámý milenec, nedostatek organizačních schopností, únava z každodenního stereotypu? To se už nikdy nedovíme. V její domácnosti začal narůstat zmatek, který se zanedlouho změnil v úplný chaos.

Muž to nejprve trpěl mlčky, sem tam místo ní uklidil, složil věci. Pomáhal. Když se nic nezměnilo, přestal laskavě mlčet a začal nosit mračna pod kloboukem. Blížila se bouře, kterou sice oba očekávali, ale asi ani jeden z nich netušil, že dopadne tak tragicky. Otevřený konflikt začal začátkem června. Na poli bylo práce nad hlavu, a tak muž měl co dělat, aby ji stihl. Na domácnost už neměl čas.

„Dej na stůl,“ přikázal, když po příchodu domů večer unavený sedl na lavici u stolu.

„Nemám ještě hotové.“

To nebyla odpověď, ale výzva k boji. Manželka mu tím oznámila, že zde nikomu nebude dělat služku! Muž to okamžitě pochopil. Však jí ukáže.

„Nehudruj a dělej, co ti říkám!“

„Na tebe čekám!“ rozkřičela se. „Na tebe a tvé příkazy. Já sama asi nevím, co mám dělat... Tak čekám, až se vrátíš domů, rozvalíš se u stolu a začneš komandovat!“

„Musím. Ty jsi už dávno zapomněla na své povinnosti. Podívej se!“ ukázal rukou po pokoji. „Ten nepořádek! Celý den jsi doma a nic. Nic!“

Křik dětem nepomáhá. Hádky už vůbec ne. Jejich světem je čirá představa o neměnné rodičovské lásce, přátelství a zásadním významu malých věcí. Všechno se může změnit, i svět se může zhroutit, ale tyto pevné body jejich života musí stát. Spor svých rodičů nechápaly. Křik vyburcoval jejich obranné reakce. Rozplakaly se. Jako by tím chtěly říct:

„Nehádejte se, my jsme tady, nás nesmíte strašit.“

Při jiné příležitosti by to zabralo. Dnes ne. Možný ventil se změnil v hromosvod.

„Kvůli vám nic nestíhám!“ obrátila se rozzuřená matka proti nim. „Celý den se mi motáte pod nohama!“

Když nemohla zaútočit na svého muže, vrhla se na děti. Začaly létat pohlavky. Muž po ní skočil. Nejraději by ji zabil. Své děti miloval. Nedovolí nikdy a nikomu, ani své ženě, aby jim jakkoli ubližoval. Jeho těžká ruka dopadla na ženinu tvář. Byla to prudká rána. Chvilí trvalo, než se vzpamatovala.

„Dej na stůl!“ rozkázal podruhé. Žena mlčky poslechla. Tuto bitvu prohrála, ale ještě nebylo všemu konec.

„Zapamatuješ si to,“ přísahala v duchu ještě dlouho do noci. Pochopila, že odhalila mužovu nejslabší stránku. Místo domácnosti začala zanedbávat děti.

„Už nejsou malé,“ odsekávala na mužovy výčitky. „Jedno se může postarat o druhé.“

Potají se smála jeho rostoucí nespokojenosti. Čím byly děti špinavější, tím více se usmívala. A zavalovala je prací. Ani macecha by si nevymyslela horší a namáhavější práce, které musely najednou vykonávat.

Muž to neměl lehké. Praly se v něm dva pocity – láska k dětem a snaha vyřešit domácí spor. Několik dní mlčel, takže žena se cítila být na koni. Už ji z něj nikdo nedostane!

Na den sv. Barnabáše nebo v sobotu po Božím těle, tj. 11. června, vypukl konflikt znovu. Muž se přestal ovládat. Špína jejich dětí mu drásala srdce.

„Podívej se, jak vypadají!“ řval smyslů zbavený. „Prasata jsou čistší!“

„Co mám s nimi dělat?“ zeptala se zlověstně.

„Postarej se o ně, umyj je, učeš.“

Na tom hádka překvapivě skončila. Žena neodmlouvala, nehádala se, bez odporu odešla splnit mužův příkaz.

„Snad dostala rozum,“ pomyslel si manžel a ponořil lžíci do polévky.

Marie vyvedla děti na dvůr.

„Počkejte tady. Připravím vodu. Budete se koupat,“ oznámila jim a zmizela ve sklepě. Chvilí to tam chrastilo a bouchalo. Marie se zjevně v něčem prohrabávala a něco hledala. Nakonec to našla. Děti si mezitím začaly hrát.

Marie vyhlédla ze sklepních dveří.

„Pojď sem!“ přikázala nejbližšímu.

Chlapec neodmlouval. Beze strachu vešel do sklepa. Bylo tam šero. Rozhlédl se po sudu s vodou. Dříve než ho objevil, mu matka zezadu rozťala sekyrou hlavu.

„Však já ti ukážu!“ I v tuto chvíli byla pro ni realitou nenávist k manželovi. Děti se staly pouhým nástrojem její msty.

Jedno po druhém je vodila do sklepa a vraždila. Ani to jí nestačilo. Sekyrou, kterou jim vzala život, jim oddělila hlavy od těl. Potom uložila jedno tělo vedle druhého, hlavy stavěla k mrtvým tělíčkům. Nezabralo jí to mnoho času.

Vyšla na dvůr. Teprve nyní mělo toto drama dosáhnout vrcholu. Manžel ještě netušil, že bude jejím jediným divákem.

„Pojď sem!“ slyšel, jak na něj volá. Vyšel do dveří.

„Už jsem se o ně postarala!“ ukázala na sklep. „Jdi se podívat, zda dobře.“

Ještě si počkala na mužův zoufalý řev a pokusila se uprchnout. Sousedé ji však chytili. Na několik dní jí tím zachránili život. Kdyby sousedů nebylo, Hrušovany by zažily ten den sedmou vraždou.

Soud k ní nebyl shovívavý. Nebylo ani co vyšetřovat, žena se přiznala, čekalo se jen na rozsudek. Trest smrti. Jiný ani být nemohl.

Ve středu 24. června 1547 byla vyvedena ze Žatce, zaživa zakopána do hrobu a kat jí kolem rozmlátil hlavu. Tak skončila žena, která místo pro své děti začala žít pro svou nenávist.

SKRYTÁ BESTIE

Nemoc a zdravotní postižení někdy bohužel vedou k tomu, že postižený člověk začne svůj hendikep chápat jako nespravedlivost, za kterou poté viní i své okolí. Většinou lidem kolem sebe zdraví pouze závidí, což je ale zcela přirozené a pochopitelné. Nicméně i tak má postižený člověk naději. Moderní lékařská věda dnes dovede v mnohém pomoci a nemocný již nestojí v tak ostrém protikladu ke svému zdravému okolí, jako tomu bylo v minulosti. Jsou však případy, kdy se závist postiženého změní v nenávist a vyostří se až do míry, že ve snaze o nějakou chimérickou odplatu na své okolí zaútočí. Nejsou to běžné případy, ale stávají se. Ve středověku a raném novověku to bylo jiné. Co bylo tehdy jednou dáno, provždy bylo dáno. Nemocný nebo postižený člověk byl ze svého prostředí vytlačován až na okraj společnosti. Stal se žebrákem nebo vydědencem.

Jedním z nich byl Matouš, syn Klimenta ze šňáhavského předměstí, které neslo název Pátek. Město samo leželo nedaleko Plzně. Matouš byl postižený padoucníci, ale současně též mírně duševně zaostalý, což ho v životě značně omezovalo. Byl odkázán na své rodiče, obec a hodné lidi, kteří mu vždy nějakou tu almužnu vložili do natažené dlaně. Drželo ho to při životě, ale nenaplňovalo. Dokud byl klukem, celkem to šlo. Podle všeho i přes jeho nemoc nebyl svým okolím odstrkován, lidé s ním soucítili. Když však dospěl v mládence, vše se zhoršilo. Jeho vrstevníci si hledali sobě rovné a on jím přece jen nebyl. Od života chtěl víc, mnohem víc, jenomže tento sen byl nesplnitelný. Uvědomoval si to velice dobře, rozdíl mezi chtěným a nedosažitelným se stal hnacím motorem změny